

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

U kent waarschijnlijk het programma ‘het familiediner’ wel van de EO: ruziënde familieleden worden benaderd of ze de ruzie - die soms al jaren duurt - kunnen en willen bijleggen. De meesten willen dat wel, maar er is er altijd eentje van wie tot op het laatst spannend blijft of die wil praten, d.w.z.: wil aanschuiven bij het familiediner. Om voor de kijkers de spanning erin te houden, het is tenslotte amusement, worden ze per geblindeerde limousine opgehaald. Pas als de deur ervan openzwaait weet je of het boze familielid wil praten.

Ik denk dat Petrus, toen Jezus als opgestane aan zijn leerlingen verscheen, ook wel even zo’n ‘familie-diner-momentje’ zal hebben gehad. Hij had nogal wat uit te leggen aan hem. En Jezus wás verschenen en komen eten, maar in ons verhaal is dan het pijnlijke moment waarop wat er gebeurd is ter sprake wordt gebracht aangebroken.

De grote vraag die daarmee gesteld wordt - ook aan bijna het *einde* van het Evangelie: hoe gaat het verder? Hoe gaat het verder met dat Evangelie, de boodschap van Gods liefde voor de mensen?

Hoe gaat het vèrder met die liefde zèlf? Met ontferming? Met barmhartigheid, zoals door Jezus in praktijk gebracht? Hoe gaat het verder met gerechtigheid: met ópkomen voor wie onrecht wordt aangedaan?

Gáát het wel verder, *ís* het eigenlijk wel verder gegaan als je de eeuwen door het geweld ziet, de oorlogen en moordpartijen? Het onrecht, de honger, de nood van mensen? Tot op vandaag in Oekraïne, in Israël, in Gaza, in Soedan?

Hoe gaat het eigenlijk verder met God, met waar élk denkbaar idee van een ‘God’ voor staat? Maar ook: met vrede, met naastenliefde, door zovelen - onder wie Jezus van Nazareth - geprobeerd?

Hoe gaat het verder? - dat is hier vandaag aan de orde. *Johannes* stelt het aan de orde, de schrijver van het Evangelie.

Heel nuchter schrijft hij in die laatste regels dat het tijd is om er een punt achter te zetten. Dat het je toch nooit lukt om álles wat Jezus heeft betekend op te schrijven.

Ook omdat Jezus steeds opnieuw verschijnt, dat zijn gestalte in weerwil van de dood die hem is aangedaan *kan ópstaan* in de levens van zoveel mensen. Hoe gaat het verder? Met *dié* opstanding. Hoe gaat het verder? Met het *aanwijzen* daarvan, met het *vertellen* van zulke ervaringen.

Om te beginnen die van hem zelf, van Johannes. *Hij* heeft als volgeling van Jezus de overweldigende ervaring van *liefde* geproefd. Steeds noemt hij zichzelf ‘de leerling door Jezus *liefgehad*’. Ik lees dat - moet ik u zeggen - niet als: ‘door Jezus *het meest* liefgehad’, of ‘op een heel speciale wijze’. Ik versta het als van iemand die er niet over uit kan hoe bijzonder het voor hem is om zo liefgehad te zijn. Dat sluit voor hem niet *uit* maar eerder ook *ín* dat de anderen dat ook zijn, alleen *hij* benoemt het, geeft er woorden aan.

En hij schrijft ze op. Heel die weg van liefde voor mensen die Jezus ging, schrijft hij op. Die voor hem zo wonderlijke gewaarwording dat een *mens* zó overstelpend uit de liefde van God kan leven, *én* dat op zijn medemensen kan overbrengen. Dat iemand die liefde zo groot acht, dat hij zelfs *vijanden* kan liefhebben. Vijandschap kan overstijgen, de hand reiken over kloven heen. De melaats verklaarden in deze wereld durft aanraken en aanschuift aan de tafel bij de notoire ‘zwarte schapen’ van onze samenleving.

Als het zó kan, kan het vérder, gelooft Johannes, wat een liefde - ik heb het zelf gevoeld! En hij schrijft het allemaal op, ook voor óns hier deze zondag. Dat is één spoor in dit verhaal hoe het vérder kan: dat we zulke verhalen blijven vertellen! De goeie, positieve, sterke verhalen die telkens openingen bieden in afgesloten levens.

Het andere spoor is dat van Petrus. Na zijn driewerfe verloochening van Jezus leek ook zijn leven afgesloten. Een mens kan soms een fout maken die in eigen ogen onvergeeflijk is. En misschien in Petrus’ situatie ook onherroepelijk, want Jezus was dood, Petrus heeft het niet kunnen ‘verhoeden’, integendeel hij rende hard de andere kant uit.

Ik zeg dat niet gemakkelijk, en al helemaal niet veroordelend. Petrus staat in het Evangelie juist voor iedere gelovige of idealist die *oprecht* denkt met z’n geloof of ideaal de wereld te verbeteren. En dan op een cruciaal moment toch voor zulke enorme dilemma’s komt te staan of eigen angsten, dat hij fáált, wel móét falen. Wie de serie over ‘de Joodse Raad’ heeft gezien zal het zeker herkennen. Maar ook in je eigen leven zijn er zulke momenten - ‘dat je een haan hoort kraaien’ - en dan diep en diep vált.

Ook Petrus had in Jezus de kracht van Gods liefde ontmoet, net als de ‘door Jezus geliefde leerling’: Johannes. Voor Petrus betekende het: meedoen, ervoor gáán. Grote woorden roepen: ‘ik zal mijn leven voor u geven’. Jezus in alles na willen doen, ‘over water willen lopen’. Hij wil Jezus’ behoeden voor uitspraken en stappen die hem zijn leven zouden kunnen kosten. En hij trekt meteen het zwaard als ze Jezus willen arresteren. Dat is Petrus.

Maar het is ook Petrus die - menselijk als íeder mens - toen hem vanuit het woedende volk op de man af werd gevraagd of hij *bij* de ten dode opgeschreven arrestant hoorde, dat drie keer ontkende.

Nu staat de opgestane voor hem en vraagt hem drie keer uiterst indringend of hij hem liefheeft. Ik weet niet hoe dat bij u overkomt, maar je zou geneigd zijn dat te zien als een uiterst pijnlijke confrontatie, een standje, een reprimande. Hoofd diep gebogen en wachten op de straf, de afrekening. Nergens meer zijn, niet meer waard.

Toch is het zó *niét*.

Allereerst spreekt Jezus Petrus aan als: Simon, zoon van Johannes. ‘Simon’, zo heette hij toen hij voor het eerst geroepen werd, toen hij nog een visser was, die verwonderd achter Jezus aan ging. Toen hij eenmaal de naam ‘Petrus’ (róts) droeg, ging hij zich meer en meer als een onwrikbare harde steen gedragen. Als een stevige figuur, ‘op wie je kunt bouwen’. Geen ‘visser’ meer, maar veel ambitieuzer.

Wordt hij dan met die naam ‘Simon’ teruggebracht - gedegradeerd tot de visser die hij ooit was? is dat zijn verdiende straf? Moet hij zó over zichzelf denken?

Of is het: ‘Je kunt opnieuw *beginnen*, zoals toén, je *mag* opnieuw beginnen, Simon, zoon van Johannes. Nóg een naam, Johannes: ‘de Eeuwige is genadig’ betekent dat. Simon, jij bent een kind van een God, van een *Liefde* die *genadig* wil zijn.

Drie keer de vraag: ‘Heb je mij lief?’ legt niet de nadruk op de ‘schuld’ van Petrus, maar op de *vasthoudendheid van de liefde van God*. ‘Ik heb jou lief! Wil mij dan ook liefhebben!!!’.

In de brief die we lezen schrijft - laten we daar maar vanuit gaan - *dezelfde* Johannes: álles wat ik hoor en wat ik zie en kan tasten is ‘het Woord dat *leven* is’. ‘Eeuwig leven’, leven dat *duurt*, dat niet stopt, niet ophoudt, niet beschuldigt, niet afserveert, niet afschrijft wie schuld dragen, maar er *licht* op los laat, om het duister te verdrijven. Vergeven dus! Het *leven van Jezus* (zijn ‘bloed’) tegenover onze ‘zonden’ stellen om ons zó - wég van alle ‘zonde en schuld’ - te kunnen ‘reinigen’, te *herpakken*, op te staan, vérder te gaan!

En dat is een serieuze, belangrijke zaak. Sommigen vinden het lichtvoetig of ‘gemakkelijk’ om zo van je fouten af te komen. Maar - schrijft Johannes - door het zó over wat er mis kan gaan te hébben, kom je er echt mee in het reine.

Niet - waar wij in onze samenleving momenteel zo goed in zijn - *beschuldigen* verlost ons van wat er fout gaat, maar *vergeving*.

De vraag aan Petrus of hij *liefheeft*, gelooft in de liefde - en wat is concrete liefde hier anders dan *vergeving*, die vraag gunt hem een nieuw begin als herder, als *hoeder* van mensen. Hij mag Jezus weer vólgen in diens liefde.

Wat een genáde! Wat een liefde. Daar kan de wereld mee verder.

En dan - vertelt Johannes - keert Petrus (zich) óm. Dat zal wel *letterlijk* zijn, hij ‘wendde zich richting die andere ‘door Jezus geliefde leerling’, maar ik lees het ook ‘geestelijk’: als een *innerlijke* omkeer, een ‘draai van zijn hart’ in een ándere richting. Namelijk - hij zíet ineens de leerling ‘door Jezus liefgehad’. Krijgt daar nú diep oog voor.

Ernst Hirsch Ballin vertelt aan Trouw hoe wij ‘de ander niet meer herkennen tegenwoordig. We denken: hoe kan ik mijn eigen broek ophouden? En dan krijg je gemakkelijke antwoorden op lange-termijn-vraagstukken. Zoals: we moeten de grenzen sluiten. Dan is mijn vraag: maar hoe is het daar aan de andere kant van die grens?’

Op de één of andere manier waren zij tegenpolen. Concurrenten. Petrus streed met hem om ‘de voorrang’ bij Jezus, al lag dat meer aan Petrus’ ijverzucht dan aan die ‘door Jezus geliefde leerling’.

Misschien zat ‘m precies in dat laatste de angel voor Petrus. Dat die leerling zich ‘zomaar’ door Jezus geliefd wist. Omdat die liefde zo groot en overdadig is. Even oneindig te breken en te delen als het brood van de wonderbare spijziging.

Voor Petrus leek de liefde toch meer een ‘verdienmodel’, van schuld en boete, een winst en verliesrekening. Telkens als hij Johannes zag, keek hij precies *dat* récht in de ogen.

Nogmaals: niét dat Jezus méér van die ánder hield, maar die ander nam die liefde zoveel opener en onbevangener áán. Wist zich tot in zijn ziel geliefd.

Zo kijkt Petrus nu ‘over de grens’, omdat hij zelf van die liefde - als *vergeving* - weet.

Ja: ‘iedere leerling zal zijn eigen weg moeten gaan in navolging van de Heer’¹. ‘Hoe gaat het nu met hem verder?’, vraagt Petrus. Zelf weet hij dan al dat als hij de weg van Jezus volgt, op zijn manier, fanatiek en met meer overgave dan ooit tevoren - dat het hem wellicht zijn leven zal kosten.

Is hij misschien jaloers? Blijft die ander - die zich zo geliefd voelt - gewoon in leven? Kost het hem dan niets?

‘Ach Petrus’, zegt Jezus, ‘als ik liever wil dat hij blijft leven, is dat niet aan jou. En trouwens ook niet *tegen* jou’.

Ja, Johannes zal blijven leven. Is hij dan nooit dood gegaan? O jawel. Maar hij *blijft* omdat hij schrijft. Hij *leeft* zolang hij gelezen wordt. Hij leeft in zijn verhaal, zijn Evangelie - *totdat*, of is het: *zodat* Jezus gestalte krijgt - *kómt*, verschijnt - ook in ons midden.

Als liefde. Als ervaring van liefde. Als *vergeving*. Als ‘*vé*rder kunnen’.

Moge het zo zijn - Amen.

¹ Nico ter Linden, Het verhaal gaat